

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**DE TRIBVS BONORVM || operum generibus,||
ELEEMOSYNA,|| IEIVNIO ET ORATIONE;|| de que eorundem
operum vi, vsu, & || ratione, LIBRI TRES,|| AVCTORE ||
THEODORO PELTANO SO-||cietatis IESV Theologo.|| AD ...**

Peltanus, Theodor Anton

Ingolstadii, 1580

Noni. Inter communia ieiunia, quodcunque tandem spectare lubeat,
principem locum obtinere ieiunium Quadragesimæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46891](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46891)

decimo mense celebrabant, quatuor temporum ieiunia instituerunt. Verum de hac re loco magis idoneo postea: hinc enim de Ecclesiasticorum ieiuniorum qualitate, eorundemq; inter se discrimine solum disputamus. Porro de communium ieiuniorum generibus non est quod aliquam peculiarem tractationem hinc instituamus: Siquidem ex iis, quæ hæcenus dicta sunt, satis exploratum est, omnia communia ieiunia ad tria capita reduci, nempe ad ieiunium Quadragesimæ, ad ieiunium quatuor temporum, ad ieiunium præferiarum, seu vigiliarum. Quod si quid adhuc superest, quod explicatione indiget, id, dum de singulis seorsim differemus, palam fiet.

Omnia communia Ecclesie ieiunia ad tria capita referuntur.

Inter communia ieiunia, quodcumq; tandem spectare lubeat, principem locum obtinere ieiunium Quadragesimæ.

CAPVT NONVM.

QUACROSANCTVM Quadragesimæ ieiunium in tanta apud veteres veneratione fuit, vt quidam primi nominis Theologi non humanam institutionem, sed diuinam traditionem esse scribere nõ dubitauerint. Sed & illi ipsi quoq; qui illius originem & institutionem ad Apostolos referunt, vt pleriq; omnes referunt, non absq; secreta DEI inspiratione ab iisdem institutum disertè asserunt.

Ieiunium Quadragesimale in magna apud veteres veneratione fuit.

CAETERVM Quadragesimæ nomine aliud nihil hoc loco accipimus, neq; deinceps accepturi sumus, quàm quadraginta dierum ieiunium; siue illud ordinarium fuerit, humanæq; naturæ viribus aptum; siue extraordinarium, communisq; naturæ vires excedens. Ordinarium fuit Niniuitarum; nam etsi primo triduo, cuius solius scripturæ meminerunt, fuerit quodammodo extraordinarium, (abstinebāt enim homines & pecora ab omnibus) reliquis tamen 37. diebus (quadraginta enim totos dies ieiunius, aliisq; pœnitentiæ munitis vacasse creduntur, non tres tantum) fuit communi ieiunantium legi consentaneum. Prodigiosum & quasi extraordinarium fuit Moyfi, Eliæ, & CHRISTI. Transegerunt hi enim 40. dierum intervallum absq; vilo omnino cibo & potu, id quod solis naturæ viribus instructi, præstare non poterant.

Quid accipitur nomine quadragesimæ.

Ionæ 3.

Moyfi, Eliæ, & Christi ieiunium prodigiosum.

C

QVIN

QVIN post CHRISTVM quoque, Moysen, & Eliam com-
 perti sunt, qui peculiari DEI spiritu adiuti corroboratiq; tantum
 dierum interuallum absq; vlllo naturali alimento transmitterent.
 Nam vt de aliis, quorum alij meminerunt, nihil dicam, Theodo-
 retus peruetustus scriptor refert, Simeonem quendam insignem
 DEI seruum, Moysi & Eliæ diuinorum virorum exemplo 40. dies
 sic ieiunasse, vt post eos sacram communionem, & postea lactu-
 cas, aliaque ægrè admitteret. Id ipsum ter præstitisse com-
 morat idem auctor Maranam & Cyram sanctas mulieres. De ie-
 iunio hebdomadario absque vlllo cibo transacto extant plura e-
 xempla, quàm vt paucis referri queant. Quæ sanè ieiunia si pro-
 digiosa extitisse negas, miraculi certè manifesti expers non erat,
 quòd tali ieiunio se affligentes æquè vegeti comperiebantur die
 vltimo, quo ieiunandi finem faciebant, ac primo, quo ieiunare
 cœperant.

DE numeri huius quadragenarij mysteriis & symbolis multi
 multa adferunt. Nos Ambrosium, Hieronymum, Augustinum,
 Gregorium, aliosq; veteres ea de re differentes audire malumus,
 quàm priuatam sententiam depromere. Ambrosius: Quadragin-
 ta dies mysticum numerum agnoscis. Tot enim diebus aquas
 abyssi effusas esse meministi. Tot ieiunio dierum sanctificato re-
 fusam cœli serenioris esse clementiam. Tot dierum ieiunio Moy-
 ses perceptionem legis emeruit. Tot annos in eremo constituti
 Patres panem Angelorum & cœlestis alimonix gratiam conse-
 cuti sunt. Nec antequam mystici numeri tempus replerent, ter-
 ram promissionis intrare meruerunt. Tot dierum ieiunio ad Do-
 mini Euangelium nobis patefcit ingressus. Vnde si quis Euange-
 lij gloriam fructumq; resurrectionis oprat adipisci, mystici ieiunij
 præuaricator esse non debet.

HIS cognata sunt hæc Augustiniana: Salutaris & mysticus est
 quadragenarius numerus. Nam primùm cum mundi faciem ini-
 quitas hominum possideret, tot dierum curriculo DEVS effulsit
 de cœlo imbribus, vniuersam terrâ diluuiio superfudit. Vides ergo
 in illo tempore mysterium in figura depositum. Nam sicut tunc
 40. diebus pluit ad purgandum mundum, ita & nunc 40. diebus
 miseretur ad hominem purificandum. Et alio rursus loco idem:
 Quadraginta dies sepultura, quos commemorat scriptura, forte
 signi-

In Philo. ca. 26.

Comperit post
 Christum & Moy-
 sen, q totos 40.
 dies absque vlllo
 cibo & potu
 transmitterent.

Cap. 29.

Admirabile ie-
 iunium Simeo-
 nis Maranae, &
 Cyrae.

Ad c. 4. Luc.
 Genes. 7.
 Genes. 8.

Exod. 34. 24.

Matth. 4.
 Lucae 4.

Ser. 67. de temp.
 Genes. 7.

Lib. 1. c. 169. q.
 sup. Genes.

significant aliquid pœnitentiæ, qua peccata sepeliuntur. Non em̄ frustra 40. dies ieiuniorum sunt cōstituti, quibus Moyses & Elias & ipse Dominus ieiunauit. Et Ecclesia præcipua obseruatione ieiuniorum Quadragesimam vocat. Vnde & in Hebræo de Niniuitis apud Ionam Prophetam scriptum perhibent: Quadraginta dies, & Niniue subuertetur: Vt per tot dies pœnitētium humilia-
 tioni accommodatos, intelligatur in ieiuniis sua defleuisse peccata, & impetrasse misericordiam DEI. Hæc ea disertè confirmant, quæ paulò antè de Niniuitarum ieiunio ad quadraginta dies porrecto asserantur.

SED & Hieronymus quoque locum iam citatum exponens, idem neutiquam obscure confirmat; scribit enim: Quadragenarius numerus conuenit peccatoribus, ieiunio, & orationi, & facco, & lachrymis, & perseverantiæ deprecandi. Ob quod & Moyses quadraginta diebus ieiunauit in monte Syna, & Elias fugiens Iezabel 40. dies ieiunasse scribitur. Ipse quoque Dominus verus Ionas missus ad prædicationem mundi, ieiunauit 40. dies; & hæreditatem nobis ieiunij relinquens, ad esum corporis sui sub hoc numero animas nostras præparat. Nam si Niniuitæ triduum tantum ieiunassent, aliis quæ pœnitentiæ officiis sese occupassent, parum omnino ad rem facerent, quæ de quadragenario pœnitentiæ dierum numero, de Moysi, Eliæ, & CHRISTI veri Ionæ ieiunio hic adfert Ionæ interpret. Constat enim, hos omnes non trestantum, sed 40. totos dies ieiunasse.

IDEM Hieronymus de numeri huius symbolis, eiusdemque mysteriis alio loco ita scribit: Numerus quadragenarius afflictionis & pœnitentiæ est; vnde & Moyses, & Elias, & ipse Saluator 40. diebus & noctibus ieiunarunt; & per 40. annos populus errat in solitudine, vt postea circumcisus in Galgalis, opprobrio & ignominia Aegypti liberaretur: in cuius numeri Sacramento & hic Propheta Ezechiel pro tribu Iuda 40. dies dormit in dextero latere; & quadringentis annis populus seruiturus in Aegypto indicatur, qui faciunt 40. decades, siue quatuor hecatondades. Pluuia quoque diluuij 40. diebus inferunt orbi naufragium. Iustum enim erat, qui per quatuor elementa, quibus omnia constare dicuntur, DEVM offenderat, in ipso numero puniretur.

Gen. 50.

Exod. 24. 34.

3. Reg. 19.

Ionæ 3.

Niniuite ad 40. dies ieiunij, aliisque pœnitentiæ operibus vacarunt.

Ad c. 3. Ionæ.

Exodi 34.

3. Reg. 19.

Matth. 4.

Lucæ 4.

Ad c. 29. Ezech.

Exod. 24. 34.

3. Reg. 19.

Lucæ 4.

Iosue 5.

Gen. 15.

Gen. 7.

Hom. 6. in Eu-
angel.

Per Quadrage-
simæ ieiunium
anni decimas
DEO persolui-
mus.

De quatuor die-
bus, qui lex qua-
dragesimæ heb-
domadib. ad 40.
dierum numeri
explicendum adii-
ciantur, variæ
sententiæ.

Nō eodem ritu,
modo & tempo-
re Quadregesi-
mæ siue celebra-
ta apud oēs.
Lib. 9. cap. 38.

In oīs temporibus
Quadregesima-
li magna apud
veteres varietas.

BEATVS Gregorius 40. dierum ieiunium, quasi anni deci-
mas à nobis exigi alicubi tradit. A prima Dominica Quadregesi-
mæ, scribit ille, vsq; ad pascha Dñi sex hebdomadæ computantur,
quarum videlicet 42. dies sunt, ex quibus dum sex Dominici dies
abstinentiæ subtrahuntur, nō plus in abstinentia quàm 36. reman-
ent. Verbi gratia, si per 365. dies annus voluitur, deinde per 36.
affligimur, quasi anni decimas **DEO** damus; sed vt facer numerus
40. dierum adimpleatur, quem Saluator noster sacro suo ieiunio
consecrauit, quatuor dies prioris hebdomadæ ad supplementum
40. dierum, id est, quarta feria, quæ est caput ieiunij, subnotatur, &
quinta feria sequens, & sexta feria, & sabbatum. Nisi enim istos
dies quatuor 36. superioribus adiunxeris, 40. dies in abstinentia
non habemus. Iubemur autem ab Omnipotente omnium bono-
rum nostrorum decimas dare. Hactenus Gregorius.

EANDEM quadragenarij ieiunij rationem, post Gregorium,
assignat etiam Isidorus. Calsianus cæteris mystici numeri huius
symbolis addit etiam 40. māsiones, quas populus Israeliticus ha-
buit in deserto. Quatuor adiectitias dies, quæ quadragenarium
numerum iuxta B. Gregorij expositionem explent, quidam ad
eorum peccatorum punitionē referunt, quæ ex inordinato crea-
turarum, quæ ex quatuor elementis cōstantur, amore proficiū-
tur. Alij ad eorum, quæ ex quatuor capitalibus animi affectuoni-
bus oriuntur. Nonnulli ad expletionem quatuor temporum, quæ
in Quadregesimam incidunt. Alij aliō, prout in eiusmodi sym-
bolis quilibet in suo sensu abundare solet.

IEIUNII porrò quadragesimalis ritus, siue ciborum dele-
ctum, siue dierum numerum, siue ieiunationis initium species,
non idem fuit apud omnes semper, sed alius frequēter apud alios
populos & nationes: De vario ciborum delectu agunt hæc Socra-
tis Scholastici Constantinopolitani: In ieiuniis ciborum abstine-
ntiam non similem habent. Nam alij ab animatis omnino absti-
nent: Alij ex animantibus pisces solummodo comedunt: Qui-
dam cum piscibus vescuntur etiam volatilibus, dicentes hæc se-
cundum Moysen ex aqua habere substantiam: Alij verò etiam à
carnibus & ouis abstinent: Quidam sicco tantum pane vescun-
tur: Alij ne hoc quidem. De diuerso autem dierum numero hæc
D. Irenæi disserunt.

NON

Non de die paschali solum, sed etiã de ieiunij ratione & modo est ista constituta controuersia. Quidam namque vnum diem se ieiunare existimant, alij duos, non pauci plures, multi 40., atq; diurnis nocturnisque horis omnibus numeratis diem suam metiuntur & statuunt. Atque eiusmodi eorum, qui hæc obseruabant ieiunia, varietas & discrepantia non nostra ætate cœpta est, verum etiam longè antè apud maiores nostros, qui, vt coniectare licet, non accuratè consuetudinem illorum, qui vel simplicitate quadam, vel priuata auctoritate, aliquid in posterum tempus statuisent, obseruarunt. Hucusque Irenæus.

Non multum ab his discrepant hæc Hermiæ Sozomeni: Iam illam, quæ hinc processit, quæque appellatur Quadragesima, in qua populus ieiunat, alij in sex dierum septimanas computant, vt Illyrij & qui ad occidentem siti sunt, nec non & vniuersa Lybia & Ægyptus cum Palæstinis: Alij in septem, vt Constantinopolitani & nationes circumiacentes vsque ad Phœnices: Alij sparsim tres intra sex aut septem istas ieiunant: Alij tres pascha immediatè præcedentes continuant: Alij duas, vt Montani Sectatores. Hæc Sozomenus.

DE diuerso tandem exordiendi modo & hæc ipsa agunt. (certum est enim, qui septem hebdomadas ieiunant, citiùs inchoare Quadragesimam, quàm qui sex tantum: & qui sex, citiùs rursus, quàm qui tres solum; & qui tres septimanas, citiùs quàm qui vnam solum aut duos dies ieiunant. Statuimus hinc enim, omnes ad solennitatem paschalem, ieiunium absoluere, illudque eodem vbiq; tempore celebrari.) Et ea rursus, quæ venerabilis Beda ea de re annotauit: Siquidem libro de offi. Ecclesiæ inter cætera docet, alios Quadragesimã à Septuagesima auspici solitos, alios à Sexagesima, alios à Quinquagesima, alios à Quadragesima, alios tandem à die cinerum, hoc est, à feria quarta ante Dominicam Quadragesimæ.

A Septuagesima ieiunandi initium faciunt nonnulla religionum hominum collegia. Auspicabantur inde quoque, si historie Polonicæ fides est, veteres Sarmatæ. A Sexagesima, tempore venerabilis Bedæ, plerique Græci. A Quinquagesima religiosi & clerici, qui Thelesphori sanctioni paruerunt; & multi etiam nunc Orientalis Ecclesiæ Christiani. A Quadragesima Mediolanenses

Epistol. ad Viã.
Pont. Max.
Eus. li. 5. c. 24.

Ætate Irenæi &
de Quadragesima
& de paschatis
ratione controuersia nõ parua.

Lib. 7. c. 19.

Variis ritus ex
ordiendi Qua-
dragesimæ.

Lib. 9. c. 38. hist. trip.
Falluntur qui B. Gregorium quatuor dies Quadragesimæ adieciſſe opinantur.

& Hellas vniuerſa, ſi vera ſunt, quæ ea de re commemorat Socrates. A die cinerũ tandem quotquot ferè Romanæ Eccleſiæ ritum & fidem æmulantur, & iam inde ab initio æmulati ſunt. Falluntur enim, qui dies illos quatuor, qui Dominicam Quadrageſimę proximè antecedunt, Gregorium adieciſſe nugantur. Extant namq; Auguſtini & aliorum vetuſtiſſimorum Patrũ ſermones Quadrageſimales in diem cinerum, & alios tres ordine conſequentes habiti, in quorum vno Auguſtinus ſuos ita affatur:

Sermon in ſabb. ante Quadrag.

ROGO vos, fratres chariſſimi, & admoneo, vt in iſto legitimo & ſacraſſimo tempore, exceptis Dominicis diebus, nullus prandere præſumat, niſi forſan ille, quem infirmitas ieiunare non permittit. Quia aliis diebus ieiunare remedium eſt, aut præmium: In Quadrageſima autem non ieiunare peccatum eſt. Alio tempore qui ieiunat, accipiet indulgentiam; in Quadrageſima qui non ieiunat, ſentiet pœnam: & tamen qui ieiunare non præualet, ſecretiũs ſibi ſoli, aut ſi alius infirmus eſt, cum ipſo in domo ſua præparet, quod accipiat, & illos, qui ieiunare præualeant, ad prandium non inuitet. Quia ſi hoc fecerit, non ſolum DEVS ſed etiam homines poſſunt intelligere, illum non pro infirmitate, ſed pro gula ieiunare non velle.

Qui in Quadrageſima non ieiunat, pœnam ſentiet.

Lib. 9. c. 38.

AT magis fallitur Socrates, qui populum Romanum tres tantũ hebdomadas ante ſacrum paſcha ieiunare conſueuiſſe commemorat. Nihil enim certius, quàm Romanos id ſtudioſè & religioſè obſeruafſe, quod à D. Petro, eiufdemq; ſucceſſoribus acceperant. Ab illis autem non vigefimam aut vix vigefimam (Adimitis enim cuiſlibet ſeptimanæ duos dies, ſabbatum nimirũ & Dominicam; ſed eadem fide, qua alterũ illud: Cõſtat namq; Romanos nõ ſolum intra Quadrageſimam, ſed extra Quadrageſimã quoq; ſabbatum in ieiuniis habuiſſe) ſed acceperant Quadrageſimam; compertum enim habebãt illud commune Apoſtolorum decretũ: Si quis Epifcopus, aut Presbyter, aut Diaconus Quadrageſimã nõ ieiunauerit, deponitor; ſi laicus ſit, cõmunionem priuator. Tum illud rurfum Ignatij: Quadrageſimam nolite pro nihilo habere, imitationẽ enim continet DEI conuerſationis. Tum illud deniq; Clementis Romani, aut D. Petri veriũs per Clementem promulgatum: Seruandum eſt à nobis ieiunium Quadrageſimæ, quod continet memoriam conuerſationis & legiſlationis Domini.

Lib. 5. c. 13.

Quod

Quod si quis Thelesphorum, qui sextus à Petro Romanam cathedram obtinuit, non quadraginta, sed quadraginta duos dies ieiunio consecrasset obiiciat: is paucis responsum habeat, prædictum pontificem quadragenarium numerum, quem ab Apostolis acceperat, non mutasse; sed clericos, quò ab aliis secernerentur, comune omnium ieiunium biduo anticipare voluisse. Quod dicimus, ex illi^o d. 4. c. statulmus.

constitutione manifestum est; ait enim: statuimus, vt septem hebdomadas plenas ante sanctum Pascha omnes clerici, id est, in sortem Domini vocati, à carne ieiunent. Quia sicut discreta debet esse vita clericorum à laicorum conuersatione; ita & in ieiunio debet esse discretio. Hæc sanè commune ieiunium, quod ante Telesphorum in Romana Ecclesia receptum erat, non mutant, sed clericis, quid cæteris amplius præstare debeant, insinuât, & hoc ipsum adhuc per modum consilij veriùs, quàm absoluti præcepti; nam si absoluto præcepto id cauisset, non solum Monachi & regulares clerici huic decreto paruissent, sed cæteri omnes, quotquot ordinis extitissent Ecclesiastici, quod tamen ordinariè non fit, neque antè quoq; factum fuit. Imò verò ne fieret, alicubi inhibitum videtur. certè Aurelianensis Synodus quiddam eiusmodi præ se fert; ait enim: Id sacerdotibus omnibus est decretum, vt ante paschæ solennitatem non Quinquagesima, sed Quadragesima teneatur. Can. 26.

Thelesphori sanctio de Quadragesima anticipanda non obtinuit.

ALLEGANT alij, Orientales pleròq; septè vel octo hebdomadas ante pascha ieiunium ordiri, adeòq; quadraginta dierum numerum accuratè non obseruare. Sed neq; hi quoq; q̄ de numero quadragenario dicta sunt, infirmant: Quandoquidè octo dominicis, totidemq; sabbatis, quibus ipsi ieiunare non solent, ab octo hebdomatibus sublatis, 40. tantum dies ieiunio consecrati manent reliqui. Instas: ergo qui septè solum septimanis ieiunant, tantum 38. dies ieiunabiles reliquos habent. Respondet Damascenus duplex esse ieiunium, alterum quod à vespera ad vesperam vsq; in *παρατελεσαστια* producit, quod plenum perfectumue appellari potest; alterum quod in *την ἡμέραν ἑξαμέταρον ἀποχῆν* positum, constituit quoddam semiplenum, siue portionale ieiunium. hoc obtinebat, & etiam nunc obtinet apud Orientales die sabbati; illud in quinque reliquis diebus. atq; ita habemus quadragenarium dierum numerum plenum, vel aliquid etiam eò amplius. Hac distinctione illorum quoq; ieiunium, quod quidem ad dierum numerum attinet, Quadragesima appellari potest; qui

Duplex ieiunium, plenum & semiplenum.

qui feria secunda post Dominicam primam Quadragesimæ ieiunare incipiunt. Nam & ipsi quoque reliquis Dominicis *τινῶν ἡμερῶν μάλιστα ἀπέχουσι*, hoc est, à carnibus, ovis, cæterisque eiusmodi abstinent.

SIVE ergo Orientales Quadragesimam suam auspicantur à Quinquagesima, ut eam inde inchoari volunt Athanasius, Petrus Martyr Patriarcha Hierosolymitanus, Basilus Magnus, Anastasius Antiochenus, imò ipsæ quoque constitutiones Apostolicæ; siue à Sexagesima, ut eandem ex quorundam sententia exordientiam existimat sanctus Dorotheus; siue à Quadragesima; siue à die Cinerum; siue à quocunque alio certo præfinitoque die, ad vnum omnes ieiunium illud Quadragesimæ nomine designant, eiusque vim & usum amplissimis verbis deprædicant. Origenes: habemus Quadragesimæ dies ieiuniis consecratos. Theophilus Alexandrinus: Nequaquam diebus Quadragesimæ, sicut luxuriosi diuites solent, vini poculum suspiremus, neque in prælio, ubi labor & sudor est necessarius, carniū edulio delectemur. Cyrillus: Illi ieiunant, qui perdidērunt sponsum, nos ieiunare non possumus, habentes nobiscum sponsum. Neque hoc tamen dicimus, ut abstinentiæ Christianæ frena laxemus; habemus enim Quadragesimæ dies ieiunio consecratos.

CHRYSTOMVS: Hodie ingenti alacritate surrexi, vñ à vobiscum lætitiæ illius spiritualis particeps futurus, & volens aduentus sanctæ Quadragesimæ, remedij, inquam, animarum nostrarum vobis annūciator esse. Communis enim noster omnium Dominus, veluti pater filios indulgenter amans, cupiens ea, quæ vnquam peccauimus abluere, hanc nobis, quæ per ieiunium sit, curationem adinuenit. Augustinus. Adest nobis venerabile tempus Quadragesimæ, charissimè, per quod ieiunantes peccatorum nostrorum vulnera curare debemus. Quantum ergo sit bonum ieiunium, breui sermone, exemplis additis, disseramus. Moyses primus 40. diebus & noctibus cum ieiunasset, legem Domini accipere meruit, per quam populus imperaret. Impetrauerūt vnus hominis ieiunia, quod totius populi saturitas desperauerat.

AMBROSIVS: Qui dicit, se in CHRISTO manere, debet, sicut ille ambulauit, & ipse ambulare. Si vis ergo Christianus esse, debes, quod CHRISTVS, & ipse facere. Ille, qui peccatum non habebat

ἐν τοῖς ἑορτ.
Ser. cont. ebriof
ἐν τῷ ὁδῶν.
Lib. 5. c. 15.

Li. de ieiun.

Serm. 3. Pasch.

Lib. 10. in Leuit.

Marc 2.
Lucæ 5.
Hom. 1. in
Genes.

Ieiuniis abluuntur peccata.

Ser. 15. de temp.

Ieiunio peccatorum vulnera sanantur.
Exodi 24 34

Sermon. 25. de Quadr.

habebat, Quadragesimam ieiunavit, tu non vis Quadragesimam ieiunare, qui peccas? Ille, inquam, peccatum non habebat, sed pro nostris ieiunavit peccatis. Qualis ergo apud conscientiam tuam Christianus es? cum CHRISTO pro te esuriens, non ieiunas? Non igitur, ut dixi, leve peccatum est, indictum violare ieiunium. Idem: Bonum est quidem, cunctis temporibus ieiunare, sed melius ieiunare Quadragesimam cum CHRISTO. Hanc enim nobis Quadragesimam Dominus suo ieiunio consecravit. Et infra: Superiori Dominica prædicauimus, quòd sanctam Quadragesimam abstinendo ipse Dominus consecravit, quam in totum non obseruare, sacrilegium est, ex parte violare, peccatum est.

BASILIVS Magnus: Nulla est insula, nulla terra continens, non ciuitas, non gens vlla, non extremus mundi angulus, vbi non fit auditum ieiunij edictum: Quin & exercitus, & viatores, & nauarum, & negotiatores omnes pariter audiunt edictum, & summo gaudio accipiunt. Ne quis igitur se excludat à numero ieiunantium, in quo omne hominum genus, omnis ætas, omnes dignitatum formæ censentur. Angeli sunt, qui in singulis Ecclesiis describunt, ac recensent ieiunantium capita. Hæc Basilius de Quadragesimæ ieiunio; de eo enim ibi verba facit.

BERNARDVS: Hodie sacrum Quadragesimæ tempus ingredimur, tempus militiæ Christianæ. Non nobis singularis est hæc obseruatio, vna omnium est, quicumque in eandem fidei conueniunt vnitatem. Et infra: Hactenus vsque ad nonam ieiunauimus soli, nunc vsque ad vesperam ieiunant nobiscum vniuersi reges & principes, clerus & populus, nobiles & ignobiles, simul in vnum diues & pauper. Hinc patet, non modò Basilij, sed D. Bernhardi quoque tempore, qui secula aliquot Basilium consecutus est, paucissimos à ieiuniorum lege fuisse exemptos; Tum eadem illa ætate Quadragesimæ ieiunium, si non passim, certè in Galliis, ad noctem vsque produci solitum fuisse. Scribit enim: hactenus vsque ad nonam ieiunauimus soli, nunc vsque ad vesperam ieiunant nobiscum vniuersi.

GREGORIUS Nazianzenus: CHRISTVS paulò ante tentationem ieiunavit, nos ante pascha. Ieiunium vnum & idem est, at vtriusque temporis non parua est differentia. Ille enim ieiunium aduersus tentationum impetus obiecit; nobis autem hoc ieiunio

d signifi-

Serm. 34.
Non leue peccatum est, indictum ieiunium violare.
Serm. 37.

Hom. 2. de ieiun.

Angeli obseruât & describit singulorum ieiunantium capita.

Ser. 1. de Quadragesimæ tempore militiæ Christianæ.

Hom. in C. Bapti.
Alio Christus, alio tempore nos ieiunium celebramus.

significatur, cum CHRISTO emoriendum esse: Ille 40. totos dies à cibo abstinuit, utpote DEVS, nos autem ad virium nostrarum modulum attemperamus.

Epist. ad Marcel. HIERONYMVS: Nos vnã Quadragesimã secundũ Apostolorum traditionem toto anno, tempore nobis congruo ieiunamus; illi tres in anno Quadragesimas faciunt, quasi tres passi sint Saluatores; non quòd per totum annum, excepta pentecoste, ieiunare non liceat; sed quòd aliud sit necessitate, aliud voluntate munus offerre.

Ser. 1. de Quadr. Magna vis fructusque ieiunij quadragesimalis.

LEO Magnus: Scientes dæmones, nos agere sacratissimos dies Quadragesimæ, in quorum obseruantia omnes præteritæ desidiæ castigantur, omnes negligentia diluuntur, ad hoc totam suæ malignitatis vim intendunt, ut celebraturi sanctũ Pascha Domini in aliquo inueniamur indigni; & vnde nobis obtinenda erat propitiatio, inde cõtrahatur offensio. Et infra: Quando opportunius, dilectissimi, ad remedia diuina recurrimus, quàm cum ipsa nobis Sacramenta redemptionis nostræ, temporum lege referuntur; quæ ut dignius celebremus, saluberrimè nos 40. dierum ieiunio præparemus.

Serm. 5.

Ep. ad omnes Ep. c. 10.

In Quadragesima ab amplexibus abstinedum vigiliisq; & orationibus vacandum.

LIBERIVS Pont. Max. Abstinedũ est his sacratissimis 40. diebus à coniugibus, & castè & piè viuendum est, ut sanctificato corde & corpore isti dies transigantur; donec perueniatur ad diẽ sanctum Paschæ; quia nihil penè valet ieiunium, quod coniugali opere polluitur, & quod orationes, vigilia, & eleemosynæ non commendant. Hæc diligenter obseruent tum cæteri omnes, tum ij maximè, qui non solum totam Quadragesimam, sed totam penè vitam in publico concubitus sacrilegio summoque luxu & obscenitate transigunt.

Lib. 1. off. Eccl.

ISIDORVS: Primum ieiunium Quadragesimæ est, quod à veteribus libris cœpit ex ieiunio Moysis & Eliæ, & ex Euangelio, quia totidem diebus Dominus ieiunauit, monstrans Euangelium nõ dissentire à lege & Prophetis. In persona quippe Moysis lex; in persona Eliæ Propheta accipiuntur; inter quos in monte CHRISTVS gloriosus apparuit, ut euidentius emereret, quod de illo dicit Apostolus: Testimonium habens ex lege & Prophetis.

Lib. 2. cap. 18. Instit. cle.

RABANVS: Statio est obseruatio statutorum dierum vel temporum: Dierum ut quartæ & sextæ feriæ ieiunium: Temporum ut obser-

obseruatio Quadragesime, quę in vniuerso orbe institutione Apostolica seruatur, circa confinia Dominicę passionis. En omnes hi patres ex instituto agunt de Quadragesima, eiusdemque vsu, institutione, antiquitate, sanctitate, generali obligatione &c. Agunt eadem de re quoque Concil. Nicenum, Constantinopolitanum, Martinianum, Agathense, CęsarAugustanum, Matisconense, Toletanum quartum, Toletanum octauum, Laodicenum, & alia præterea non pauca, quorum decreta, vbi de ieiuniorum vtilitate & obligatione ex proposito differemus, quatenus necessarium vel opportunum videbitur, in medium adferemus.

CAETERVM quid Apostolos mouerit, vt ieiunium hoc instituerent, id peculiari explicatione nõ indiget; siquidem ex iis, quę hætenus exposita sunt, suoq; adhuc loco exponetur, satis clarę id patet: Vno verbo dici potest, hoc ipsum illos mouisse, quod illos mouit vt alias leges & sanctiones ederent; nempe publicam vtilitatem certamque membrorum Ecclesię necessitatem. Nam vt paulõ post planum fiet, ieiunium est res saluberrima, vitęque spiritali ita necessaria, vt absque ea diu salua consistere vix queat. Quõd si vnicuique liberum relictum foret ieiunare, quando vellet, & quantum vellet, temporis lapsu vel nulli vel certę paucissimi in sancto illo salutarique opere serio sese exercuissent. In confesso enim est, spontanea ieiunia vsque adedõ rara hæc tempestate esse, vt pauci admodum comperiantur, qui ea accuratę seruent, quę seuerissimis legibus olim indicta sunt. Quid ergo futurum erat, si nulla omnino fuissent præcepta?

CVR autem 40. & non plurium vel pauciorum dierum ieiunium instituerunt, explicatũ est iam antè: Adde nihilominus, quõd carnis impetus magis mitesceret, pleniorque purgatio & satisfactio obueneret, opus fuisse plurium dierum abstinencia. Neque enim vt insitam illam carnis concupiscentiam vtcunque edomes, vitiososque habitus expugnes, aut DEO pro peccatis satisfacias, adeõq; ad dignam sacramenti Eucharistię susceptionem, (adhanc enim ieiunium Quadragesimale præcipuẽ ordinatur) idoneẽ te prepares, sat est, si semel aut iterum abstineas; sed opus est diuturna quadam corporis exercitatione, vt, quod vno aut altero ieiunio obtentum non fuerat, id obtineatur tertio, aut quarto.

Quadragesima est institutio Apostolica.

Ieiunium res saluberrima.

Spontanea ieiunia mirẽ infrequentia.

Ieiunium Quadragesimale ad dignã sacramenti Eucharistię susceptionẽ ordinatur.

Humane nature
imbecillitas non
fert perpetuum
ieiunium.

NE QVE hinc tamen sequitur, perpetuò ieiunandum esse: si-
quidem humanæ naturæ imbecillitas perpetuū ieiunium vel non
fert, vel ægrè admodum fert. Adhæc in omni re, maximè verò in
spiritualibus exercitiis cauendum est, ne quod tædium obrepas; at
perpetua eiusdem semper operis continuatio fastidium & nau-
seam generare, deuotionisque aciem retundere solet. Denique
licet caro, ne temerè contra spiritum insurgat, continuò com-
primi debeat; non est tamen necessarium, vt per continuatum ie-
iunium istuc fiat: Sunt enim alia multa, per quæ idem obtineri
queat, etsi non æquè commodè, vt ostensum est.

Causa, cur Qua-
dragesima inen-
te vere celebre-
tur, plures.

Ex prædictis causa quoque peti potest, cur Quadragesimæ
ieiunium, ineunte vere potius, quàm vlllo alio anni tempore cele-
brari voluerint. Constat enim, peccatum, quod nos perdidit, to-
tòque vitæ curriculo miserabiliter affligit, verno tempore consti-
tum fuisse; eodem quoque tempore CHRISTVS Redemptor
noster cum pro hoc ipso, tum pro cæteris omnibus mortem per-
tulit. Constat nihilofeciùs, propter crescentem calorem, gliscen-
temque humoris copiam, carnis libidinem, quam ieiunio oppu-
gnamus, circa id tempus maiorem in modum intendi. Constat
denique, resurrectionis Dominicæ festum, quod ob Eucharistiæ
sumptionem, peculiarem præparationem exigit, in vernam tem-
peratam perpetuò cadere. Quæ causa tanti momèti est, vt Chry-
sostomus alicubi tradiderit, Quadragesimale ieiunium ob vnã
hanc potissimùm institutum esse.

Hom de ieiun.
pri. pas.

MVLII, scribit ibi, olim accedebant ad mysteria ἀπὸ τῶν αἰ-
ετῶν, hoc est, promiscuè ac sine vlla præparatione, eo præsertim
tempore, quo CHRISTVS tradidit seipsum. Quare cum patres
(Apostolos designat) intelligerent, secumq; reputarent incom-
modum & detrimentum ex negligenti illo accessu, congregati,
ἐτύπωσαν, sanxerunt, vel decreuerunt 40. dies ieiunij, præcatio-
num, auditionis verbi DEI, ac conuentus ad Ecclesiam, vt his die-
bus purgati omnes diligenter per preces, per eleemosynas, per
ieiunium, per vigiliis nocturnas, per lachrymas & compansionem
& per cætera alia, sic pro viribus nostris cum pura conscientia ac-
cedamus. Hæc Chrysostomus de præparatione ad mysteriorum
susceptionem per ieiunia aliâque pietatis officia ex Apostolica
sanctione.

Preparatio ad di-
gnâ Eucharistiæ
sumptionem plu-
ra requirit quâ
ieiunium.

SIVE ergo in ieiunio Quadragesimali dierum numerum spectes; siue tempus vel modum, quo illud celebrari solet, cōsideres; siue aliam quamcunque eiusdem circumstantiam examines, nihil prorsus in eo comperies, quod certam iustamq; causam non habeat, quodque iurē reprehendi queat. Porro autem de ieiunij huius utilitate & obligatione, cæterisque similibus nihil hīc ex instituto tractandum existimaui, sicut neque de reliquorum ieiuniorum vinculo quoque; pertinent hæc enim ad locum, vbi de obligatorum ieiuniorum vi & ratione ex proposito disputabitur. Nunc quæ de quatuor temporum & vigiliarum ieiunio explananda adhuc restant, pari breuitate expedianatur.

Nihil circa quadragesimale ieiunium obseruatur, quod iustā causam non habeat.

Quatuor temporum, & quarundam præterea vigiliarum ieiunium heri non esse natum, sed unā cum Ecclesia inchoatum.

CAPVT DECIMVM.

DE quatuor temporum ieiunio, primaq; eiusdem origine non idem omnium est iudicium: Quidam perinde ac Quadragesimæ ieiunium ab Apostolis profectum autumant: Alij post Apostolorum cōfirmationem ab Ecclesiæ proceribus institutum prædicant: Nonnulli Apostolorum ætatem antecessisse affirmant.

De quatuor temporum ieiunio, eiusdemque origine non idem omnium iudicium.

VNUM hīc certum est, nempe aliquam illius vmbra in veteri Testamento extitisse: Neque enim doctissimi sanctissimiq; viri nostrum hoc ad illud referrent, quod Iudæi mense quarto, quinto, septimo, & decimo celebrabant, si nullam prorsus cum illo communionem haberet: At plures ex illis eō referunt. Quod ex veteris prædicatione doctrinæ ad purificationem animarum corporumq; nostrorū ieiunium septimi mēsis assumimus, scribit Leo Magnus, non legalibus vos oneribus subiicimus; sed utilitatē continentia, quæ CHRISTI Euangelio seruit, amplectimur. Eadem ad verbum penè ser. quarto, de ieiunio sept. mensis repetit.

Ieiunij quatuor temporum vmbra in vet. Test. antecessit.

Serm. 7. de ieiun. 7 mensis.

QVIN Iſidorus Hispalensium Antistes, hoc ipso cum Leone facit, quod ieiuniorum tempora secundum scripturas sacras quatuor esse definit, in quibus per abstinentiam & lamentum poenitentia, Domino supplicandum sit. Constat namque Scripturas

Lib. 1. ca. 36. & 37. cap. off.